

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Fauke kommune
Fauske kommune ved arealplanlegger Renee Normann

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson
Martin Eggen

Dato

22.01.2019

Innspill til Fauske kommune i anledning arbeidet med regulering av vannscooter og andre fartøy, fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Innledning og oppsummering

Et godt planverk og reguleringer er viktig for å ivareta ulike interesser og verdier, også i fjordstrøkene våre. Ferskvannslokaliteter, vassdrag, skjærgården og de mange «værene» inneholder rike forekomster av vannfugl- og sjøfugl. Noen områder utpeker seg ved å inneha særlig betydningsfulle økologiske funksjoner, for eksempel områder for næringssøk, fristeder for myting og overvintringsområder eller ekstra tette hekkebestander. Slike områder er det viktig å skjerme for elementer som kan forringe naturverdiene.

Gjennom Stortingets behandling av meld. St. 14. Natur for livet legges følgende prinsipper til grunn for arealbeslutninger som berører naturmangfold: *Ved arealinngrep og arealbruk skal det så langt mulig – sett i lys av andre samfunnsformål – tas vare på den mest verdifulle naturen. Dette krever god planlegging basert på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Dersom viktige naturverdier står i fare for å bli forringet eller ødelagt, er den foretrukne løsning i utgangspunktet å velge en annen lokalisering for tiltaket. Vektlegging av andre viktige samfunnshensyn kan imidlertid føre til et annet resultat.* En slik tankegang må også ligge bak reguleringer av vannscooter og trafikk i «allmenningen».

NOF mener vannscootere er leketøy med høy påvirkning på naturmiljøet, og i utgangspunktet ønsker vi all slik lek inn på områder spesielt avsatt til formålet. I våre anbefalinger til Fauske kommune har vi denne gangen anbefalt enn rundere tilnærming for å sikre politisk flertall for ordningene.

I dette brevet oppsummerer vi mye av tilgjengelig kunnskap om effekten av vannscooterkjøring og annen trafikk har på dyre- og fugleliv. Ut i fra dette anbefaler vi:

- Generell hensynsone for vannscootere nært land lik dem vi hadde før liberaliseringen av lovverket i 2017, altså forbud mot å kjøre i en sone 400 meter fra land og naturreservater. Kun slike hensynssoner er tilfredsstillende, og vi kan vanskelig se andre løsninger som ikke krever omfattende forarbeid og administrasjon.
- Fauke kommuner har enkelte områder som ikke blir ivaretatt av generelle hensynssoner nær land, først og fremst fjorden utenfor Klungst og Røvika. Dette er et globalt viktig fugleområde (IBA), bl.a. et særlig viktige myteområder for fugler. Dette må være en forbudssone.
- Uavhengig av reguleringen av vannscootere bør det i noen områder være klare fartsbegrensninger også for andre fartøy.
- Vannscooterkjøring bør ikke være tillatt i ferskvann og vassdrag.

Rødlistestatuser brukt i dette innspillet: Fuglearter som er rødlistet for fastlandsdelen av Norge i 2015. CR = kristisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet.

Liberalisering av lovverk i 2017

18. mai 2017 ble vannscootere sidestilt med fritidsbåter, og likestilt med dem på de fleste områder. Sidestillingen er et resultat av at *Forskrift om bruk av vannscooter o.l.* ble opphevet. Opphevingen skjedde på tvers av faglige råd. Miljødirektoratets faglige anbefaling gitt våren 2015 anbefalte at hovedprinsippene i tidligere lovgivning ble videreført. Miljødirektoratet ønsket videre registreringsplikt for vannscootere, sammen med informasjons- og holdningskampanjer. Liberaliseringen skjedde til tross for massiv folkelig motstand, og satt hensynet til noen få fremfor hensynet til allmennheten og natur- og friluftssinteresser.

Turistnæringen var også negativ, og [NHO reiseliv uttalte bl.a.](#): «Norsk reiseliv har naturbasert reiseliv som en viktig merkevare. Den internasjonale trenden viser at bærekraft og fysisk aktivitet er i vekst, og Norge tilbyr dette til turistene. Vi må tørre å spisse produktet og markedet vi retter oss mot, selv om det innebærer å velge bort potensielle markeder. På sikt kan vannscootertrafikk påvirke rekreasjonsverdien negativt for de som oppholder seg ved kysten, ved innsjøer og i andre type vassdrag»

Siden den gang har det rådet noe usikkerhet rundt kommunenes mulighet til å sette hensynet til fugle- og dyreliv og friluftsliv først. Men etter motorferdsloven kan kommunene forby bruk av vannscooter i vassdrag. Man kan også bruke de lokale reguleringene etter havne- og farvannsloven. Det kan innebære forbud. Vi viser til vedlegg «Vannscooter – hvilke muligheter har kommunene til å regulere/diskriminere», som går nærmere inn på problemstillingen.

I forkant av debatten om liberalisering av bruken av vannscooter ble det i 2014 gitt ut en rapport som så på erfaringer og behovet for endret lovverk. NOF støttet hovedkonklusjonene i [Vista Analyses rapport 2014/49 Evaluering av regelverket for vannscooter](#). Rapporten tar opp sentrale temaer knyttet til bruk av vannscooter, og har en god gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget for vannscooterens påvirkning på faunaen. I rapporten påpekes det er datagrunnlaget noe tynt angående konsekvensene av vannscooterkjøring i Norge, først og fremst fordi Forskrift om bruk av vannscooter o.l. kun har vært virksom siden juni 2013, mens rapporten ble publisert året etter. Bruken av vannscooter har økt dramatisk de siste årene, i særdeleshet etter 2017, og er forventet å øke enda mer. Pr. 2014 hadde vi ca. 2 000 vannscootere i Norge, nå er tallet 9000. Denne farkosten, som egentlig er et motorleketøy, har derfor betydelig påvirkning på naturlig fauna når den ikke er anvis til spesielle områder for denne type lek, eller ikke er regulert fornuftig på andre måter.

Rapporten fra Vista Analyse konkluderte med at tidligere regelverk langt på vei ivaretok miljøinteressene, med spesiell vekt på natur- og friluftslivsinteresser. I rapporten skrives det at forbudssoner på 400 meter fra land (generelle og tilknyttet verneområder) ivaretar hensynet til fugler på en god måte, og forhindrer negativ innvirkning på arter, inkludert truede og sårbare arter. Dette er en konklusjon NOF deler. De generelle forbudssonene langs land er en nødvendighet for å skjerme dyre- og fuglelivet, siden de grunne områdene langs kysten jevnt over er av stor verdi for et bredt spekter av dyr og fugler.

Vista Analyses evaluering påpeker også at tidligere lovverk ikke skjermer myteområder (kritisk viktige områder fugler bruker ved fjærfelling) for andefugler, eller andre ansamlinger av fugler langt fra land. Hekkefugler eller andre fugler som oppholder seg på, eller i nærheten av, arealer som er under 200 m² (ikke definert som «land» i forskriften, jf. § 2, pkt. C)

beskyttes heller ikke i tilstrekkelig grad av dagens lovverk. Dette er særlig aktuelt for Fauske kommune og Skjerstadfjorden IBA.

Påvirkning fra vannscooter og rib-båter (båter med stor fart) - Likheter og forskjeller

Vannscootere og bruken av dem har flere målbare forskjeller fra bl.a. en fritidsbåt.

Vannscootere kan kjøre i store hastigheter på grunt vann. Dette medfører et stort potensial for forstyrrelser i vannmiljøer som tidligere ikke ble utsatt for nærgående båttrafikk. Dette vil øke risikoen for påkjørsler av fisk og andre dyr som lever på grunne områder og i overflata (Øian mfl. 2015). Kjøremonsteret er også annerledes ved at vannscootere gjør raske, uforutsigbare bevegelser, ofte i stor fart. Støynivå spiller også inn, og virker inn med de andre faktorene. Siden de i stor grad blir brukt til lek, vil de oppholde seg i et begrenset område over tid. Forstyrrelsen kommer dermed igjen og igjen.

Det er gjort flere studier av forstyrrelser fra fritidsbåter og vannscootere på fugler. Burger (1998 og 2003) undersøkte antall makrellterner i luften over en hekkekoloni i Barnegat Bay, New Jersey, sett opp mot tilstedeværelsen av motoriserte fartøy. Tidspunkt i hekkeperioden, type fartøy, hastighet, ferdselsrute og samspillet mellom ferdselsrute og fart og tid på døgnet var blant variablene som ble undersøkt. Størst sammenheng mellom antall urolige terner og tilstedeværelsen av motoriserte fartøy var det i begynnelsen av hekkesesongen. Båter som kjørte hurtig fremkalte den sterkeste responsen, det gjorde også båter som kjørte utenfor etablerte ferdselsruter. Båter som kjørte nærmere hekkekoloniene fremkalte sterkere reaksjoner enn de som forble i etablert ferdselsrute. I tillegg fremkalte vannscootere sterkere reaksjoner hos ternene enn motorbåter. Vi anbefaler å lese originallitteraturen for flere detaljer.

Motorbåter forstyrrer mer enn robåter, og raske båter forstyrrer mer enn langsomme båter. Vannscootere er de mest forstyrrende fartøyene. Dette relateres til at de er støyende, raske og kan holde stor fart også på grunt vann, i motsetning til de fleste andre farkoster. Enkelte vannscootere kan til og med kjøre korte strekninger på land. Øian m.fl. (2015) påpeker også at kjøremonsteret for vannscootere er annerledes og mer variert enn for småbåter, og at man følgelig kan man komme nær bl.a. lokaliteter med hekkende eller hvilende fugler. Samme kilde skriver også at vannscootere genererer et eget støybilde som er uvanlig i akvatiske miljøer. Vista Analyses gjennomgang av litteraturen viser til sammenlignende studier av fluktatferd hos ulike fuglearter, der fluktresponsen var størst ved bruk av vannscooter.

For effekter på marine pattedyr viser vi til Vistas Analyses rapport og Stavanger Museums høringssvar i anledning høringen rundt vannscooterforskriften (vedlagt).

Samlet belastning

Noen kommentarer rundt samlet belastning synes nødvendig. Norske sjø- og vannfugler utsettes for en lang rekke ulike forstyrrelser. Befolkningsøkning og et mer aktivt friluftsliv vil gi mer forstyrrelser dersom målrettede tiltak ikke iverksettes, f.eks. i styrke av et godt lovverk. Effektene av forstyrrelser kan være vanskelige å måle siden de påvirker fuglene på ulike måter gjennom årets syklus. Forstyrrelser som fører til mislykket hekking, fortrenging fra gode områder for næringssøk og energitap kan kumulativt ha en virkning på bestandene. Vi mangler kunnskap om den samlede effekten av alle disse. Eksempler på forstyrrende elementer i salt- og ferskvann:

- Oppdrettsanlegg: Påvirkningen skjer gjennom anleggsarbeidet i etableringsfasen og senere ved transport til og fra anleggene.
- Offshore vindkraft: Forstyrrelser ved drift og etablering kommer i tillegg til arealbeslag. Graden av unnvikelse og fare for kollisjon varierer mellom fuglearter og plassering.

- Båtttrafikk: Påvirkningen fra båter er avhengig av antall og type båter i bruk. Økningen i antall ribb-båter med stor ferdselsradius og høy fart representerer et relativt nytt fenomen. RIB-båter tar turister med ut i den ytre skjærgården. Der dette skjer i myteområder for andefugler, kan skremmeeffekten bli stor.
 - Kajakpadling blir en stadig mer utbredt friluftaktivitet, og kajakpadlere kan lett ta seg ut i de ytre skjærgårdsområdene, og gå i land på steder som tidligere var lite besøkt (for rast og overnatting m.m.).
- Fritidsbåter, som med gode sjøkart og GPS på skjerm nå kan kjøre mellom de ytre holmene, der de ikke våget kjøre så lenge de måtte lese sjøkart på papir.
- Ulike vannsportsaktiviteter: Brettaktiviteter kan forstyrre fugler i noen områder. Særlig forstyrrende er kiting, men også seilbrett utgjør forstyrrende element.
 - Vannscootere: Høy fart, også på grunne sjø- og vannarealer, og raske og uforutsigbare retningsendringer.

For å fullt ut kunne analysere kumulative virkninger bør man ha et godt tallmateriale over tid, og analyser av de ulike forstyrrende elementene både hver for seg og samlet. Summen av påvirkninger må føre til at hver ulik faktor gjennomgås med den hensikten at negativ påvirkning minimeres, slik Forskrift om bruk av vannscooter o.l. la opp til. NINA-rapport 1243 *Ferdselsrelaterte forstyrrelser på fugl i Jærstrendene landskapsvernområde* tar opp endringer i fugler og dyrs arealbruk som følge av forstyrrelser (Follestad mfl. 2016). Gjess, ender og skarv oppgir optimale beiteområder på grunn av menneskelig forstyrrelse. Blant annet unngår svartanda områder med mye båttrafikk, selv om områdene har meget god næringstilgang. Ifølge Follestad mfl. (2016) indikerer dette at hvis antallet optimale områder i utgangspunktet er lavt, kan resultatet bli at fuglene avskjæres fra verdifulle områder som følge av forstyrrelser, noe som kan være alvorlig for bestandene som benytter disse områdene.

Videre skriver Follestad m.fl. (2016): «Det er gjennom flere litteraturstudier vist at måling av direkte lokale responser til menneskelig ferdsel ofte underestimerer de kumulative effektene som følge av at dyr som er sensitive for forstyrrelse unngår store områder rundt eksisterende infrastruktur eller mye brukte ferdselsårer fordi viltet assosierer inngrepene med periodevis trafikk i området. Responsen på, og negative effekter som følge av forstyrrelser kan imidlertid variere, avhengig av tilgangen på alternative beiteområder.» NOF mener at tilgjengelig litteratur viser at de kumulative effektene av mer vannscooter-trafikk, spesielt nært land, kan bli svært negative som følge av at fugler fordrives fra områdene.

Mange fuglearter ved ferskvann og saltvann hekker spredt, selv om noen områder utpeker seg som spesielt viktige. Fugleforekomster er således ikke knyttet til noen utvalgte lokaliteter, men i hele den sonen tidligere hadde et forbud mot vannscooterkjøring. Store deler av bestandene for mange arter, inkludert mange rødlistearter, vil være utenfor verneområder eller begrensede forbudssoner opprettet av kommunene selv. Verneområder eller enkeltsoner med kjøreforbud ivaretar dermed ikke sårbare og truede fuglers behov for beskyttelse på en dekkende måte. Slike arter er bl.a. teist (sårbar, VU), ærfugl (NT), fiskemåke (NT), rødnebbterne og makrellterne (sterkt truet, EN). Dette er en hovedbakgrunnen for at generelle hensynsoner nært land er en nødvendighet.

Viktige fugleområder i Fauske

Aktuelle rødlistede fuglearter som påvirkes eller vil kunne påvirkes av kjøring av vannscooter i Fauske er bl.a. bergand (VU), sjørør (VU), hornedykker (VU), ærfugl (NT), havelle (NT), svartand (NT) og gulnebbblom (NT). Økt ferdsel, ikke minst lystkjøring, vil også kunne føre til økt belastning på allerede utsatte arter som makrellterne (EN), hettemåke (VU), fiskemåke (NT) og tyvjo (NT) gjennom ferdsel ved og på øyer og holmer med hekkende fugler sommerstid. En vannscooter gir god fremkommelighet til slike lokaliteter.

IBA (Important Bird and Biodiversity Area) i Fauske

BirdLife International har siden 1981 identifisert og kartlagt et nettverk av viktige områder for naturmangfold og fugler, og Norsk Ornitologisk Forening (NOF) har hatt ansvaret for dette arbeidet i Norge. Områdene går under navnet «Important Bird and Biodiversity Areas» (IBAer).

Dette nettverket av områder betraktes som et absolutt og uunnværlig minimum for den langsiktige overlevelsen av verdens fuglearter i deres utbredelsesområde, selv om det skjer et tap av habitater på generell basis andre steder. I tillegg til de avgjørende, viktige funksjonene områdene har for fugler, er betydningen for øvrig naturmangfold uvurderlig her. Den biologiske produksjonen er høy, og det er dette som danner grunnlaget for det rike fuglelivet. Områdene er utpekt på grunnlag av faglig anerkjente kriterier. Vi har for tiden 80 IBAer i fastlands-Norge.

NOF har arbeidet med å ta vare på IBAene høyt oppe på vår agenda. Heldigvis har myndighetene også innsett betydningen av disse områdene, og mange er vernet eller delvis vernet. Våren 2016 vedtok Stortinget at sikring av IBA-områder skal prioriteres i arbeidet med nye verneområder. Bevisstgjøring, kartlegging og overvåking av områders verdi for fuglelivet er viktig for bevaring og muligheten for framtidig forvaltning av disse områdene. Der områdene ikke er underlagt vern utover plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven, er nødvendigheten av kommunal oppmerksomhet og ivaretagelse spesielt stor.

Vi har tidligere sendt brev til Bodø og Fauske kommune med informasjon om at Skjerstadfjorden IBA har areal i de representative kommunene (vår ref.: 2016-470/320.5).

Vi ber kommunen se til at naturverdiene i disse internasjonalt viktige fugleområdene ikke forringes. Det bør tas spesielle hensyn her.

• Saltstraumen og Skjerstadfjorden IBA

Saltstraumen har lenge vært utpekt som et IBA, og i 2013 vedtok norske myndigheter å opprette et marint verneområde her. I Saltstraumen er den biologiske produksjonen stor. Verdens sterkeste tidevannsstrøm gir et nærings- og oksygenrikt miljø. 400 millioner kubikkmeter vann føres gjennom det trange sundet i opptil 35 km/t. Under havoverflaten finnes koraller, skjell, svamper og sjøanemoner - og fisk i mengder. Fugler setter pris på alt dette, og Saltstraumen er et matfat for arter som alkekonge, havelle, ærfugl og havørn. Det hekker også mange sjøfugler på øyer og holmer i området, inkludert ulike typer måker, rødnebbterne, ærfugl og siland.

Saltstraumen er en del av et IBA som også omfatter de rike fjordområdene mot øst. Store antall lommer, dykkere og dykkender kan sees her, og Klungsetvika (Fauske) og Mjøneshukta (Bodø) utmerker seg som særdeles viktig for fugler året rundt. Fuglene samles her før hekking i innland og fjellheim om våren. De feiter seg opp og gjør seg klar for en krevende

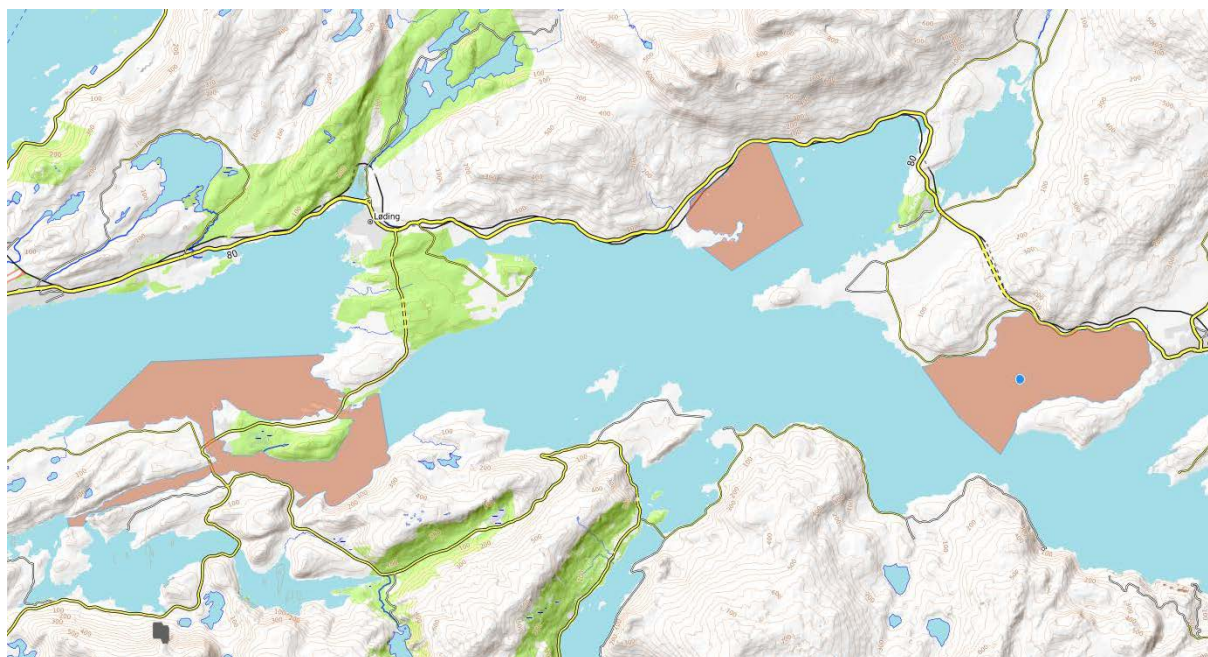
hekkesesong mens de venter på at snø og is skal slippe taket ved våtmark og vann. Om sommeren samles ender i tusentall for å skifte fjær (myte). Deler av Skjerstadfjorden er også overvintringsområde av stor betydning. I Klungsetvika og Mjønesbukta tørregges relativt store arealer med fjæreområder ved lavvann, og et mindre areal med våtmark og strandeng finnes også på disse lokalitetene.

De mest betydningsfulle områdene med fugler er knyttet til arealene innlemmet i Saltstraumen og Skjerstadfjorden IBA. Havområder ved Mjønes, Røvika og Klungset er med. Avgrensingene vises på kart under. De fleste av artene som sees i stort antall er dykkende arter, som lever av fisk, bløtdyr og andre matressurser de finner ved å dykke i de grunne fjordarmene eller knyttet til andre grunnere havområder. Dersom vi skal ta vare på disse globalt viktige naturverdiene må ikke utslipp og annet fra akvakultur forringe matressurser fuglene nyttiggjør seg av. Områdene har stor betydning både for næringssøk og som myteområder. I myteperioden på sommeren mister andefugl og enkelte andre fuglegrupper flyveevnen, helt eller delvis. De blir da ekstra sårbare for forstyrrelser fra båttrafikk o.l., og fuglene kan da lett fortrenkes til suboptimale områder, med dårligere kondisjon og økt dødelighet som resultat.

IBAet huser tidvis bemerkelsesverdige høye antall av nasjonalt og globalt rødlistede arter med et stort forvaltningsansvar. Sjøorre (VU nasjonalt og globalt), havelle (NT nasjonalt og VU globalt), horndykker (VU nasjonalt og globalt), svartand (NT nasjonalt), ærfugl (NT nasjonalt og globalt) og gulnebbblom (NT nasjonalt og globalt) er blant disse.

Noen maksimumsantall:

Art	Årstid/Status	År	Pop min	Pop maks	Nøyaktighet	Kriterier
Havelle	Vinter	2010-2014	120	200	Middels	A1
Sjøorre	Vinter	2004-2013	500	1200	Middels	A1, B2
Horndykker	Vinter	2004-2013	80	120	Middels	B1i, B2

Kart over Skjerstadfjorden IBA, der to av tre polygoner er i Bodø kommune.

Dere kan lese mer om IBAet og grensene for IBAet her:

[Faktaark hos Birdlife International](#)

[NOF-rapport 5-2015: Important Bird and Biodiversity Areas \(IBAer\) i Norge](#)

Sjøarealene ved Klungsetvika og Røvika vil ikke bli ivaretatt av et generelt forbud mot vannscooter 400 meter fra land. Bukta er cirka 3000 meter på det bredeste. Store mengder fugl ligger ofte midtfjords. Det er særdeles viktig at det blir et totalforbud mot vannscooterkjøring i området øst for Juvika/Vollen.

- Stokland og Stemland

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00097659>

Området Laukåsstraumen ved bygda Straumsnes, gjennom Kaldnesøyra til og med Skjåbergodden i vest, inkludert øyene Skarven, Bortiskjæret, Storskjæret og Gammel-reiten er et særegen og svært fuglerikt område. Utvalget av ulike våtmarksfugler er stort gjennom hele året, da det vinterstid ligger opptil flere titalls silender, kvinender og sjørre (VU) ved lokalitetene her, ofte sammen med overvintrende sangsvaner. Variasjonen mellom de beskyttede indre deler med ferskvann, brakkevann og ut til mer eksponerte areal ut mot Skjerstadfjorden danner en dynamikk og arts mangfold man sjelden ser. På trekk og næringssøk ses rødlistearter som svarthalespove (EN), brushane (EN) knekkand (EN), stjertand (VU), skjeand (VU), bergand (VU), horndykker (VU) snadderand (NT) og gulnebbblom (NT). Hekkebestanden av vipe (EN) og storspove (VU) er på hele 5-10 par, tettheten av hekkende rødstilk er også god.

Området vil bli ivaretatt av en generell hensynssone.

- Moen, Nervatnet

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00097733>

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00101501>

og en lokalitet til som vi ser på kartet men ikke greier å finne noe faktaark på. I overgangen mellom vann og landbruksareal i øst finnes det betydelige restareal med strandeng og annen vegetasjon. Også i nord (mot overvei) finnes interessante sumpområder, delvis skogkledd. Området er spesielt viktig om våren, når ender og våtmarksfugl er på vei opp til hekkplassene i fjellet. Brunnakke, krikand og stokkand opptrer i størst antall, men også småflokker med toppand og laksand. Sjørre (VU, 35 ind. 3. juni 2013), snadderand (NT, 1 par 1. mai 2014) og bergand (VU, par 29. april 2017 og 2. mai 2015) er blant registreringene. Vipe (EN) hekker, men sparsommelig. Flere par med storspove (EN) finnes også her. Området må kategoriseres som middels truet fra inngrep. Cirka rundt 2008 ble det anlagt parkeringsplass på nordsiden av hovedvei innerst ved lokaliteten, og et fint fuktareal gikk tapt. Området ligger nær bebyggelse ved Moen.

Det bør ikke være tillatt å drive vannscooterkjøring i Nervatnet.

Litteratur:

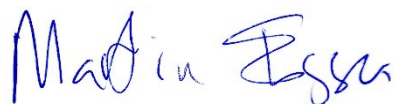
Burger, J. 1998. Attitudes about recreation, environmental problems, and estuarine health along the New Jersey shore, USA. *Environmental Management* 22: 869–76.

Burger, J. 2003. Personal watercraft and boats: coastal conflicts with common terns. *Lake and Reservoir Management* 19: 26–34.

Follestad, A., Gjershaug, J.O. & Stokke, B.G. 2016. Ferdselsrelaterte forstyrrelser på fugl i Jærstrendene landskapsvernområde. NINA Rapport 1243. 112 s.

Øian, H., Andersen, O., Follestad, A., Hagen, D., Eide, N.E., Kaltenborn, B. 2015. Effekter av ferdsel og friluftsliv på natur. En sammenstilling av nasjonal og internasjonal litteratur. NINA Rapport 1182. 77 s.

For Norsk Ornitologisk Forening

Martin Eggen
Naturvernrådgiver

Atle Ivar Olsen
Leder NOF avd. Nordland

Vedlegg:

Vannscooter – hvilke , muligheter har kommunene til å regulere/diskriminere
Samlet oversikt Skjerstadvfjorden ikke IBA
Høring vannscooter (fra Stavanger museum)

KOPI:

Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet
Klima- og miljødepartementet
Bodø kommune
Saltdalen kommune
Gildeskål kommune